

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5009/2023
30.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ ... из ..., чији је пуномоћник Томислав Бонцулић, адвокат из ..., против тужених ВВ ПР Агенција за комуникације и односе са јавношћу „ГГ“ са седиштем у ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Дијана Јеремић, адвокат из ..., ради утврђења повреде ауторског права и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 83/22 од 14.10.2022. године, у седници одржаној 30.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 83/22 од 14.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужених за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 162/16 од 03.03.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском од 02.03.2021. године. Ставом другим изреке, утврђено је да су тужени штампањем фотомонографије „...“ извршили повреду моралних ауторских права тужилаца, па је туженима забрањено да врше било какве радње будућих штампања и издавања наведене фотомонографије, као и да користе било шта што је садржано у предметној фотомонографији. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима солидарно, на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора, исплате: - тужиоцу АА из ... износ од 100.000,00 динара и тужилци ББ из ... износ од 60.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 03.03.2022. године до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца АА из ... у делу у коме је тражио да суд солидарно обавезе тужене да тужиоцу, на име накнаде неимовинске штете због повреде моралних права аутора, исплати износ од још 80.000,00 динара са законском затезном каматом од 03.03.2022. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да суд обавезе тужене да солидарно, на име накнаде имовинске штете, исплате тужиоцу АА из ... износ од 120.000,00 динара и тужилци ББ из ... износ од 180.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 03.03.2022.

године до исплате. Ставом шестим изреке, обавезани су тужени да изреку ове пресуде о свом трошку објаве у дневном листу „Блиц“ у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца у делу којим су тражили да се обавезу тужени да остале делове пресуде о свом трошку објаве у дневном листу „Блиц“. Ставом осмим изреке, обавезани су тужени да тужиоцима као солидарним повериоцима солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 335.895,58 динара са законском затезном каматом од дана испуњености услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 83/22 од 14.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П4 162/16 од 03.03.2022. године у ставовима другом, трећем, шестом и осмом изреке пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права,

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) Врховни суд је оценио да ревизија тужених није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињене у поступку пред другостепеним судом, за које ревизијом није ни истакнуто у чему се конкретно повреде поступка састоје.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су аутори, односно коаутори фотомонографије „...“, чију основну вредност чине фотографије аутора тужиоца АА. Фотографије су снабдевене текстом које чине допуну фотографија, која има за циљ да чињенично приближи лепоте и значај предела на које се та фотомонографија односи. Тужилац је са туженим ВВ ПР Агенцијом за комуникације и односе са јавношћу „ГГ“ ..., дана 22.09.2015. године закључио уговор о дугорочној и посебној техничкој сарадњи, оверен 23.09.2015. године у Основном суду у Пожеги. Овим уговором уговорне стране су се споразумеле да уговарач ВВ у наредном периоду, а најкасније до 31.12.2015. године изради и одштампа монографију ... у тиражу од 500 примерака за продају на тржишту, због чега су издавачу потребне фотографије са мотивима ... - ..., које поседује уговарач АА. Овим уговором АА се обавезао да за потребе штампане монографије издавачу у уговореном року у тиражу од 500 примерака, најкасније до 22.09.2015. године, стави на располагање – испоручи у дигиталној форми 180 фотографија ... - ..., које би издавач користио у изради монографије, док се уговарач ВВ обавезао да аутору фотографије исплати на име ауторског хонорара за почетни уговорени тираж од 500 примерака монографије, новчани износ од 120.000,00 динара у року од 60 дана од објављивања монографије, а најкасније до 31.12.2015. године, те да за сваки наредни тираж од 500 примерака исплати исти износ у року од 60 дана од штампања сваког новог тиража. Уговорне стране су своје обавезе из уговора испуниле у целости.

Сарадња је настављена усменим договарањем, да иако фотографије представљају срж фотомонографије, требало би обавити и друге ауторске послове: груписати фотографије по поглављима, дати наслов, написати пропратни текст, дизајнирати, као и организационо – техничке послове: урадити техничку припрему за штампу и штампати је. Тужилац АА груписао је фотографије по категоријама (темама). Груписање фотографија по темама чини структуру фотомонографије и представља битан елемент ауторства. Текстовете за монографију сачињавали су тужиоци, који су међусобно сарађивали. Задатак тужиље ББ био је да дизајнира монографију, да текстове сложи са фотографијама и да све то преда ради техничке припреме за штампу и штампање. Предложени текстови представљени су у две целине, један део информационог карактера, други део садржавао је утиске тужиоца АА са обилажења ... - ... и снимања фотографија. Тај део био је означен посебним фонтом. На предлог тужилаца проширена је монографија за један штампарски табак. Тужиља је припремила импресум, урадила је графички дизајн и предала ради припреме за штампу. У припремном формату за штампање међутим није било поступано по инструкцијама тужилаца, и то тако што је са прве уводне стране избачено име тужиоца као аутора монографије, затим избачен текст АА како је настала идеја о фотомонографији, избачена је фотографија аутора и текст о аутору, тужиоцу. Прекројени су уметнички коментари појединих области и фотографија тужиоца. Поред наведеног, није садржавао идејно решење рикне (задње бочне стране укоричене књиге, а рикна предложена од стране тужилаца је садржавала само назив књиге. Због наведеног, тужиоци су ставили забрану за штампање и објављивање монографије док се недостаци не отклоне.

На основу налаза и мишљења судског вештака са листе судских вештака УЛУПУДС утврђено је да су у фотомонографији суштина фотографије, да је текст допунски део и да је ефекат и циљ монографије да делује визуелно и да на тај начин чињенично приближи лепоте и значај предела на које се та фотомонографија односи. У самој фотомонографији не постоји библиографија, односно не постоји цитирање извора материјала, што умањује ауторство тужиље ББ. Тужени су искористили креативно решење тужилаца, односно делове фотомонографије без усаглашености са ауторима дизајна решење, при чему јесу извршене неке измене, али је и даље искоришћено решење тужилаца. Према налазу вештака тужиоци су аутори, односно коаутори фотомонографије, при чему се ауторство тужиоца АА огледа у доприносу одмереном у проценту од 70%, од чега 50% његовог ауторства чини фотографија, а 20% се односи на текстове које је урадио, док је 30% од монографије ауторство тужиље ББ на име урађеног дизајна у монографији, док су тужени без сагласности тужилаца као аутора, одштампали монографију и објавили је без назначења тужилаца, коаутора фотомонографије, чиме су повредили имовинскоправно и моралноправну компоненту ауторског права тужилаца.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су применом материјалног права – Закона о ауторским и сродним правима, закључили да су тужени повредили морална права тужилаца и то право на назначење имена, прописано одредбом члана 15. Закона о ауторским и сродним правима, због чега тужиоцима припада право на накнаду неимовинске штете, и то тужиоцу АА у износу од 100.000,00 динара, а тужиљи ББ у износу од 60.000,00 динара.

Овакво правно становиште нижестепених судова као правилно прихватио је и Врховни суд.

Наиме, чланом 2. Закона о ауторском и сродним правима прописано је да је ауторско дело оригинална духовна творевина аутора изражена у одређеној форми без обзира на његову уметничку, научну и другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине (став 1.). Ауторским делом сматрају се нарочито, између осталог, планови, скице, макете и фотографије (став 2. тачка 9.). Садржина ауторског права прописана је у одредбама чланова 14. до 19. овог закона тако да аутор има искључиво право да му се призна ауторство на његовом делу (члан 14.), да његово име, псеудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно (члан 15.), да објави своје дело и да одреди начин на који ће се оно објавити (члан 16. став 1.), да штити интегритет свог дела супростављањем изменама свог дела од стране неовлашћених лица и супростављања јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси као и да даје дозволу за прераду свог дела (члан 17.), да се супростави искоришћавању свог дела на начин који угрожава или може угрозити његову част и углед (члан 18.). аутор има право на економско искоришћавање свог дела, као и дела које је настало прерадом његовог дела и за свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада ако овим законом или уговором није друкчије одређено (члан 19.). Аутор има искључиво право да другоме дозволи или забрани бележење и умножавање свог дела у целости или делимично било којим средствима, у било ком облику, на било који трајни или привремени, посредни или непосредни начин у смислу одредбе члана 20. став 1. истог закона. Право на јавно саопштавање, укључујући интерактивно чињење дела доступним јавности прописано је одредбом члана 30. истог закона тако што аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дала доступним јавности, жичним или бежичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које он одабере. Право на прилагођавање, аранжирање и другу измену дела прописано је одредбом члана 31. Закона о ауторском и сродним правима тако што аутор има искључиво право да другоме дозволи или забрани прилагођавање, провођење, аранжирање и друге измене дела.

У конкретном случају тужени су повредили ауторско право тужилаца тиме што су објавили фотомонографију „...“, а да нису означили тужиоце као коауторе фотомонографије, а сагласно одредби члана 15. Закона о ауторском и сродним правима.

Неосновани су наводи ревизије да је једини аутор предметне фотомонографије тужени ВВ, док је аутор фотографија тужилац АА из ..., те да је другостепени суд погрешно утврдио чињенично стање, због чега права тужилаца ни на који начин нису повређена. Међутим, према одредби члана 407. став 2. ЗПП ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим у случају из члана 403. став 2. ЗПП што у конкретној ситуацији није случај.

По оцени Врховног суда правилно су нижестепени судови одмерили и висину накнаде нематеријалне штете због повреде моралних права тужилаца пошто су правилно оценили све околности прописане одредбом члана 200. Закона о облигационим односима.

Ни осталим наводима у ревизији који су такође цењени, не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке, због чега их овај суд није посебно образлагао.

Тужени са ревизијом нису успели због чега им сагласно одредби члана 165 ЗПП, не припадају трошкови ревизијског поступка.

Из наведених разлога Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић